

прагнення в отриманні соціального схвалення і проявів соціальної залежності. Скоріше за все, ці респонденти мали негативний комунікативний досвід, отримували не схвальні оцінки від інших, і як підсумок вони і стали не зацікавленими у думці інших людей та схильними до проявів комунікативної жорстокості.

Отже, встановлено, що підлітки з низьким показником залежності в системі комунікацій спрямовані на міжособистісну комунікацію та реалізують гуманістичні орієнтації у процесі спілкування. На противагу, для підлітків, які в комунікації демонструють явну тенденцію до незалежності, притаманні менше виражене прагнення до міжособистісної взаємодії, її уникання, ознаки негативної комунікативної установки та комунікативної жорстокості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волинчук О. Межі психологічного простору та комунікативна толерантність ранніх юнаків. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія Психологія. 2020. Вип. 68. С.52–56.
2. Котлова Л. О. Залежність рівня міжособистісної конфліктності від розвитку комунікативних здібностей у юнацькому віці. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*: зб. наук. пр. Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К. : Логос, 2011. С.75– 83.
3. Одінцова А. М. Психологічні особливості конфліктної особистості. Соціокультурні та психологічні вектори становлення особистості : колективна монографія. Херсон: Вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2018. С. 230–252.

ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Сороченко М. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
suvorovmihail1975@gmail.com*

Психоемоційний стан військовослужбовців є одним з ключових факторів, що впливають на ефективність виконання бойових завдань. У зв'язку зі складністю військової служби, постійним стресом та ризиками, з якими зіштовхуються військовослужбовці, їхній емоційний та психологічний стан відіграє важливу роль у забезпеченні як фізичної, так і когнітивної готовності до бойових операцій.

Психоемоційний стан військовослужбовців визначає їхню здатність до швидкого реагування, злагодженості у команді та високої мотивації. Як зазначають українські дослідники, психоемоційна напруга є нормою в умовах війни, проте важливо вміти ефективно

керувати цим станом, щоб зберегти бойову готовність та уникнути негативних наслідків на фізіологічному рівні (Сорока, 2021).

Незважаючи на тренування та підготовку, тривалий вплив стресових факторів призводить до виснаження психоемоційних ресурсів військових, що може викликати дезорієнтацію, зниження рівня уваги та швидкості реакції. За словами українського психолога та ветерана Олександра Лазаренка, «хронічний стрес та емоційне виснаження можуть знижувати здатність солдатів діяти рішуче й злагоджено» (Лазаренко, 2022).

На психоемоційний стан військовослужбовців впливають різні чинники, серед яких:

1. Фізичне виснаження. Бойові завдання нерідко пов'язані з високими фізичними навантаженнями, що підвищують рівень стресу та знижують здатність організму до відновлення.

2. Емоційна напруга. Постійний ризик для життя і здоров'я, а також необхідність прийняття швидких рішень створюють високий рівень тривожності.

3. Соціальна ізоляція. Військові часто віддалені від своїх сімей і друзів, що посилює психологічне навантаження.

4. Посттравматичний синдром. Досвід пережитих травматичних подій впливає на психіку військових навіть після завершення активних бойових дій.

Дослідження показують, що психоемоційний стан безпосередньо впливає на бойову ефективність військових. Стрес, що переживається військовослужбовцями, може стати причиною появи симптомів депресії, тривоги та навіть ПТСР, що значно знижує загальну продуктивність підрозділу (Денисенко, 2019). Така напруга може спричинити емоційне виснаження та виявитися критичним у ситуаціях, де потрібна чітка координація й злагодженість.

Для збереження бойової готовності та підтримання психоемоційного стану на оптимальному рівні застосовуються спеціальні методи психологічної підтримки, які включають:

1. Психотерапія. Індивідуальна і групова терапія знижує рівень тривожності та допомагає військовим впоратися з емоційними труднощами, покращуючи здатність до самоконтролю.

2. Створення умов для відпочинку. Ротація, надання можливості відпочинку від бойових дій сприяють відновленню як фізичних, так і психологічних ресурсів військових.

3. Психологічна підготовка. Спеціалізовані навчання, які розвивають стійкість до стресу, здатність до саморегуляції та формування «бойового духу», є важливим аспектом підготовки особового складу.

Як зазначено у працях українського психолога М. Шульги, «психологічна підтримка військових має надаватися на всіх етапах

служби для запобігання можливим негативним наслідкам у пост бойовий період» (Шульга, 2020).

Таким чином, психоемоційний стан військовослужбовців є критичним фактором, що впливає на їхню бойову ефективність і загальну здатність до виконання бойових завдань. Чітка психологічна підтримка, а також створення сприятливих умов для фізичного та емоційного відновлення є необхідними для збереження бойової готовності військових. Сучасні дослідження підкреслюють важливість комплексного підходу до питання психоемоційного здоров'я військовослужбовців, адже тільки таким чином можна забезпечити їхню тривалу стійкість та високу ефективність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко О. В. Психологічна підготовка та реабілітація військовослужбовців: проблеми та перспективи. Київ: НАУ, 2019. 154 с.
2. Лазаренко О. В. Психоемоційне здоров'я військовослужбовців. Київ: ВД «Академперіодика», 2022.
3. Сорока В. В. Військова психологія: підручник. Київ: Ліра-К, 2021.
4. Шульга М. М. Психологічна підтримка та реабілітація учасників бойових дій. Харків: Основа, 2020.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ткаченко Т. О.

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ra-inform-tv@ukr.net*

Розвиток емоційного інтелекту у дітей набуває в сучасному світі особливого значення. Діти в Україні опинилися у ситуації обмеженого спілкування, що пов'язано з тривалим періодом карантину під час пандемії Covid-2019, стресом в умовах війни, впливом гаджетів тощо.

Емоційний інтелект – це здатність усвідомлювати власні почуття та емоції, розуміти їхні причини й особливості своєї реакції на них, а також вміння «читати» стан і настрій іншої людини. Саме емоційний інтелект надає людині гнучкість, дозволяє адаптуватися до нових обставин, здійснювати саморозвиток, налагоджувати стосунки з іншими людьми [1].

Дошкільний вік - це період інтенсивного емоційного розвитку дитини, період формування її вищих емоцій та здатності ними керувати. З цієї причини досліджується проблема викликає інтерес у науковців та педагогів-практиків. Вони розглядають емоційний інтелект як компонент когнітивної сфери особистості. С. Бадер, В. Зарицька в своїх дослідженнях конкретизують особливості розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку [6].